

Sosyal Etkile?im Alan? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Etkile?im Alan? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30658>

Özet

Sosyal Etkileşim Alan Ölçeği (SEAO), bireylerin sosyal çevreleri veya toplulukları içerisindeki davranışları ve etkileşimlerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, uyarlama çalışması ile Türk kültürüne kazandırılmıştır. Ölçeğin amacı, bireylerin sergilediği hem olumlu hem de olumsuz sosyal etkileşim davranışları sistematik olarak ölçmektir. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik standartları karşıladığını göstermektedir.

Ölçek, toplam 17 maddeden oluşmakta ve iki temel alt boyutu içermektedir: 10 maddeden oluşan **Olumlu Topluluk Davranışları** ve 7 maddeden oluşan **Olumsuz Topluluk Davranışları**. Derecelendirme, 5'li Likert tipi bir ölçek kullanılarak (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal etkileşim, topluluk davranışları, ölçek uyarlama, psikometrik özellikler, güvenirlik, geçerlik, Likert ölçeği.

Yazarlar

Salih Bardakçı, Ercan Çalışkan

Amaç

Sosyal Etkileşim Alan Ölçeğinin temel amacı, orijinal formu farklı bir dilde geliştirilmiş olan bu araç Türkçeye uyarlamak ve Türk popülasyonu üzerindeki psikometrik niteliklerini (geçerlik ve güvenirlik) incelemektir. Bu uyarlama çalışması, sosyal psikoloji ve eğitim bilimleri alanında çalışan araştırmacılara, bireylerin sosyal çevreleriyle kurdukları etkileşim kalitesini ölçebilecekleri standart ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek, özellikle bireylerin sosyal ortamlarda ne sıklıkta yapıcı veya yıkıcı davranışları sergilediğini belirlemeye odaklanmıştır. Bu sayede, toplumsal uyum, sosyal beceri eksiklikleri veya olumlu vatandaşlık davranışları gibi konuların araştırılmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Yapı

Sosyal Etkileşim Alan Ölçeği (SEAO), bireyin içinde bulunduğu sosyal çevredeki davranışları iki ana boyutta kavramsallaştırır: **Olumlu Topluluk Davranışları** ve **Olumsuz Topluluk Davranışları**. Bu yapı, sosyal davranışların sadece eksiklikler veya sorunlar üzerinden değil,

aynı zamanda pro-sosyal ve yapıcı eylemler üzerinden de değerlendirilmesi gerektiğini varsayar.

Olumlu Topluluk Davranışları alt boyutu, bireyin sosyal çevresine katkı sağlayan, destekleyici ve uyumlu eylemlerini ölçerken; **Olumsuz Topluluk Davranışları** alt boyutu ise çatışmacı, yıkıcı veya sosyal uyumu bozan eylemlerin sıklığını ölçmektedir. Bu iki boyutlu yapı, sosyal etkileşimin karmaşık ve kapsamlı bir şekilde yansıtması amaçlanmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasıyla geçerlik analizi kapsamında çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin yapısal geçerliğini destekler nitelikte sonuçlar vermiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, genel geçerliliğin dolaylı bir göstergesi olarak kabul edilen istatistiksel bir değerdir.

Uyarlama çalışmasıyla, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değeri **.87** olarak rapor edilmiştir. Bu değer, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermekte olup, ölçeğin geçerliğine dair önemli bir kanıt sunmaktadır. Detaylı yapısal geçerlik (örneğin, faktör yükleri ve model uyum indeksleri) bilgisi, orijinal makalede mevcuttur.

Güvenirlik

Sosyal Etkileşim Alan Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ve içsel bütünlüğünü değerlendirmek için yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan temel ölçüt, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısıdır.

Uyarlama çalışmasıyla elde edilen **Cronbach Alpha** değeri **.87**'dir. Bu değer, sosyal bilimlerde araştırmalar için genel kabul görmüş güvenilirlik sınırlarından oldukça üzerindedir ve ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik katsayısı, ölçeğin farklı zamanlarda benzer sonuçlar verme potansiyelini işaret eder.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, uyarlama çalışmasıyla belirlenmiş ve doğrulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda Sosyal Etkileşim Alan Ölçeği'nin, orijinal formdaki gibi, iki alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Bu yapı, toplam 17 madde ile temsil edilmektedir.

Faktör dağılımı şu şekildedir:

Olumlu Topluluk Davranışları: Bu faktör 10 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin yapıcı, destekleyici ve sosyal normlara uygun davranışlarını ölçer.

Olumsuz Topluluk Davranışları: Bu faktör 7 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin sosyal uyumu

bozan, çatışmacı veya antisosyal eğilimlerini ölçer.

Bu iki faktörlü yapı, sosyal etkileşim davranışları'nın iki zıt kutbunu temsil ederek ölçeğin yapısal geçerliliğine önemli katkı sağlamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Biçim: 17 maddelik, kendini değerlendirme (self-report) ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç ve yetişkin popülasyonlar (Özellikle üniversite öğrencileri ve eğitim alanındaki yetişkinler üzerinde kullanıma uygundur).

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve sonrası (Yaklaşık 18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, genellikle üniversite öğrencileri gibi eğitimli örneklemeler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, sosyal etkileşim ve topluluk davranışları'nın değerlendirilmesi gereken her türlü akademik veya klinik ortamda kullanılabilir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanır (1= hiçbir zaman - 5= her zaman). Yüksek puanlar ilgili alt boyutta (olumlu veya olumsuz topluluk davranışları) daha yüksek düzeyde katılıma gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal davranış, psikometrik araç, iç tutarlılık, faktör yapısı, Cronbach Alpha, toplumsal uyum, Salih Bardakçı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantılı Kurum E-posta Adresi: sbardakci@ankara.edu.tr

Yazın Adresi: Sorumlu Yazar Salih Bardakçı, Ankara Üniversitesi, Türkiye.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2012 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçek, Hacettepe

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan makale aracılığıyla kamuya açık hale getirilmiştir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına şu bağlantıdan ulaşılabilir: efdergi.hacettepe.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: sosyal-etkilesim-alani-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Bardakçı, S., & Çalçıkan, E. (2012). Sosyal Etkileşim Alanı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42.

Sosyal Etkileşim Alanı Ölçeği Maddeleri

2 alt boyut ve 17 madde

Olumlu topluluk davranışları (10) :

Olumsuz topluluk davranışları (7) :